

[Broschyren] - 1

G. A. Brodin

Vardagstryck Affärstryck
1800-tal 8:o

National Library
of Sweden

Inbjudning till aktieteckning

för tillgodogörande af patenter

å

G. A. Brodins patenterade ovalsvarf

En mångfald af föremål, hvilka måste eller böra, för att beqvämligen kunna användas, hafva en *oval form*, tillverkas för närvarande runda eller bibringas för hand den ovala formen, enär lämpliga maskiner för dylik fabrikation, med undantag endast för den särdeles kostbara s. k. kopieringsmaskinen, hittills saknats. Det har emellertid lyckats en svensk ingenjör G. A. Brodin, att konstruera *en för kombinerad oval- och rund-svarfning lämplig maskin*, hvilken, till följd af sin enkla anordning och sitt hastiga arbetssätt, kan framställa produkter till pris lika med de vanliga rundsvarfvärnes och vida understigande kopieringsmaskinernas.

Nu berörda svarf, å *hvilken patent uttagits i 12 land samt nyligen sökts i ytterligare 3 land*, skiljer sig från hittills brukliga s. k. ovalverk derutinnan, att icke endast föremål, som kunna uppsättas på *en* docka d. v. s. fästas på blott ena sidan såsom tafvelramar, ringar, dosor och lock etc och som svarfvas med en rotationshastighet i vanliga fall ej öfverstigande omkring 100 slag i minuten, kunna förfärdigas, utan äfven sådana med en gifven längd och som uppsättas mellan *tvenne* dockor, och detta oaktadt hastigheten uppbringas till 1,500 à 2,000 slag i minuten. Man kan dessutom i denna maskin svarfva såväl *rundt* som *elliptiskt till hvilken afplattningsgrad som helst*, öfvergå från en elliptisk form till en annan elliptisk eller till den runda formen samt åter till den ursprungliga hvar som helst på arbetsstycket, äfvensom åstadkomma mot hvarandra skefvande eller vinkelräta elliptiska former, genom att med ett enkelt grepp ställa två stycken i hvardera ändan af svarfven

anbringade skalor, hvilka angifva det åsyftade förhållandet mellan ellipsernas axlar och som, ställda på noll, förvandla maskinen till en vanlig rundsvarf.

Hvilken betydelse den nya uppfinningen bör hafva inom vissa grenar af träindustrien inses lätt, då man besinnar de tidsödande manipulationer, som krävas för att åstadkomma sådana föremål, som exempelvis *hjulekrar, skaft till yxor, hammare, släggor, täljknifvar, filar, stämjern, skrufmejslar, bordsknifvar, paraplyer, parasoller* m. m. samt flerfaldiga till *möbel-, byggnads-, handtverks-, konst- och slöjdindustrierna hörande föremål*.

Då dessutom svarfkonstruktionen kan tillämpas för *jern- och metallsvarfning*, hvarjemte all slags rundsvarfning utföres å samma maskin, kan densamma i ordets hela bemärkelse kallas en *universalsvarf* för såväl trä som metall och jern.

I fråga varande svarfs förträffliga egenskaper och vidsträckta användning har derföre också uppskattats i andra land, då nemligen i icke mindre än fem land man skyndat att tillgodogöra sig patentet, på så sätt, att framstående maskinfabrikfirmor öfvertagit rätten att mot licensafgifter, eller s. k. royalty, tillgodogöra sig uppfinningen i *Tyskland, Schweiz, Österrike-Ungarn, Frankrike och Belgien*, på ungefär liknande villkor för samtliga land.

I återstående land hafva patent beviljats och patentbref utfärdats för *Amerika, Canada, England, Spanien, Sverige, Norge, och Danmark*, hvarförutom patent för *Ryssland, Finland och Italien* äro sökta samt första patentafgifterna erlagda. Patenträtten för sistnämnda tio land, utbjudes till försäljning mot en kontant ersättning i ett för allt af etthundrafemtiosju tusen åtta hundra (157,800) kronor.

Nedan anförda beräkningar angifva den minimivinst, som efter köp af patenträtten för nu ifrågavarande tio land skulle vara att ernå. Dessa beräkningar grunda sig på det i öfversättning bifogade, mellan uppfinnaren samt Hrr Panhard & Le-

vassor upprättade kontraktet, hvilket kan anses utgöra en norm för öfriga försäljningar af patenten och af hvilket framgå de villkor, som härvid torde kunna betingas i de olika landen.

Svarfvar af *nu gängse* storlek betinga för närvarande ett försäljningspris af 2,100 kronor pr stycke. Dylika svarfvar af mindre storlek, passande för träförädlings-, metall- och jernindustrierna, kunna emellertid med fördel användas samt tillverkas och säljas till ett medelpris af 950 kronor. Den mest kuranta storleken, lämplig för den mindre industrien och handtverk, är dock den, som kan tillverkas och säljas till ett pris af omkring 500 kronor. Jemväl apteras å äldre, i bruk varande rundsvarfvar af olika storlekar anordningarna för oval svarfning till ett pris af omkring 150 kronor å enklare konstruktioner samt till högre pris å större svarfvar. Äfven med fränseende af dylika ändringar af äldre svarfvar, för hvilka naturligtvis äfven gifven behållning skulle vara att ernå, kan man, utgående från en synbarligen måttlig beräkningsgrund, antaga att minst följande antal svarfvar för träförädlingsfabriker, mekaniska verkstäder samt den mindre industrien skulle kunna tillverkas och försäljas årligen, nemligen:

för Amerika	150 st.
» Canada	60 »
» England m. kolonier . . .	150 »
» Spanien	50 »
» Sverige	30 »
» Norge	15 »
» Danmark	20 »
» Ryssland	80 »
» Finland	20 »
» Italien	40 »

Summa . . 615 st. *)

*) Att ofvan angifna antal är mycket lågt beräknadt framgår vid jämförelse med åtskilliga betydligt dyrbarare maskiner, af hvilka t. ex. lokomotiv tillverkas vid flera verkstäder såväl i England som Amerika till ett minimiantal af 1,000 per år för hvarje verkstad.

Tages pr svarf medelvärdet mellan de båda ofvan anförda 950 och 500, eller 725 *kronor*, skulle årliga tillverkningsvärdet för 615 svarfvar uppgå till 445,875 *kronor*.

Under förutsättning att uppgörelse träffas med större maskinfabriksfirmor i de respektive landen om tillgodogörande af patenten på så sätt att (i öfverensstämmelse med kontraktet med Hrr Panhard & Levassor) dem *tillförsäkras rätt att tillverka och försälja svarfvar inom landet mot erläggande af s. k. licensafgifter eller royalty af omkring 12 % af försäljningsvärdet för hvarje svarf*, skulle de årligen inflytande afgifterna sålunda för ett tillverkningsvärde af 445,875 *kronor* uppgå till 53,505 *kronor*.

Samtliga kostnader för patentens exploiterande kunna, förutom inköpssumman	kr. 157,800,
enligt uppgörelserna med i andra land redan vunn- nen erfarenhet, beräknas uppgå till:	
för resor och andra kostnader för pa- tentens realiserande	kr. 15,000,
för inköp af 10 st. nu gängse prof- svarfvar à 2,100 <i>kronor</i>	» 21,000,
oförutsedda utgifter	» 6,200, » 42,200.
	Summa kr. 200,000.

Sedan genom profsvarfvares försäljning in-
köpsvärdet af desamma återinflutit med kr. 21,000,
återstod ett grundkapital af » 179,000.

Den årliga utdelningen å detta kapital skulle blifva lika med de inflytande licensafgifterna eller, som ofvan angifves, 53,505 *kronor*, d. v. s. i det allra närmaste 30 % per år.

Då den nu omtalade uppfinningen, i likhet med de flesta sådana, icke från början nått gränsen af fulländning, äro redan gjorda och komma årligen att under patenttiden göras åtskilliga

förändringar och förbättringar å densamma, uppå hvilka nya patent kunna erhållas och hvarigenom patenten i sin helhet hållas vid makt långt utöfver den först medgifna tiden. Vinsten skulle således icke komma att utgå endast under de resp. patenttiderna i olika land, utan fortfarande vara att tillgodonjuta så länge nya patent sökas och äro gällande.

Lämpligaste sättet för tillgodogörandet af patenträtten i nu ifrågavarande tio land torde vara, att *ett aktiebolag bildades för inköp och tillgodogörande af patenten å G. A. Brodins oval-svarf för Amerika, Canada, England, Spanien, Sverige, Norge, Danmark, Ryssland, Finland och Italien.*

Minimiaktiekapitalet borde för att blifva tillräckligt till ofvan beräknade erforderliga utgifter bestämmas till 200,000 kronor, fördeladt i 400 aktier à kr. 500.

Bolaget torde böra vara oförhindradt att äfven på annat sätt än nu föreslagna tillgodogöra sig patenten, såsom genom kontant försäljning i ett för allt för ett eller flera land, patenträttens öfverlåtande till utländska konsortier eller bolag, mot kontant ersättning eller mot aktier m. m.

Då utsigter förefinnas för ett blifvande bolag att framdeles kunna förvärfva patenten för åtskilliga af de land, der öfverenskommelser redan äro af nuvarande patentinnehafvare träffade, torde ett *maximikapital* böra bestämmas till 300,000 kronor, på det bolaget, om det så för godt finner, må, utan hinder af bolagsordningen, vara i tillfälle att tillgodogöra sig äfven sådana patent, hvarom för närvarande icke är fråga. De patent, hvilka under nämnda förutsättning skulle komma att inköpas, äro för de förstnämnda landen *Frankrike, Belgien, Österrike, Schweiz och Tyskland.*

N. J. T. Selander.

Major.

C. O. Wengström.

Civil-Ingeniör.

Verkställande direktör vid Aktiebolaget
Wengströms Mek. Snickerifabrik.

Grupp.	Land.	Anstal årligen tillverkade svarvar.	Årligt tillverkningsvärde å 725 kr. pr svarf.	Årlig royalté å 12 %	Kapitaliseradt royaltévärde å 5 %	Verldspatentets inköpspris.	Grupp-pris.	Inköpspris för särskildt land.
I	Amerika	150	108,750	13,050	261,000	36,000	—	40,000
»	Canada	60	43,500	5,220	104,400	14,400	—	16,000
»	England m. kolonier	150	108,750	13,050	261,000	36,000	—	40,000
»	Spanien	50	36,250	4,350	87,000	12,000	103,200	14,000
II	Sverige	30	21,750	2,610	52,200	7,200	—	8,000
»	Norge	15	10,875	1,305	26,100	3,600	—	5,000
»	Danmark	20	14,500	1,740	34,800	4,800	17,300	6,000
III	Frankrike m. kolonier	100	72,500	8,700	174,000	24,000	—	27,000
»	Belgien m. kolonier	40	29,000	3,480	69,600	9,600	—	11,000
»	Tyskland	120	87,000	10,440	208,800	28,800	—	32,000
»	Österrike-Ungarn	100	72,500	8,700	174,000	24,000	—	27,000
»	Schweiz	40	29,000	3,480	69,600	9,600	102,000	11,000
IV	Ryssland	80	58,000	6,960	139,200	19,200	—	22,000
»	Finland	20	14,500	1,740	34,800	4,800	—	6,000
»	Italien	40	29,000	3,480	69,600	9,600	37,300	11,000
	Summa	1,015	735,875	88,305	1,766,100	243,600	259,800	276,000

Anm.

Grupp I. Patenten beviljade.

Grupp II.

Grupp III. » » kontrakt om royalté uppgjorda.

Grupp IV. » sökta och betalda.

Öfversättning.

Mellan Herr H. Halberstadt och G. A. Brodin å ena sidan och Hrr Panhard & Levassor å den andra har öfverenskommits och fastställts följande:

Art. 1.

Hrr Panhard & Levassor förbinda sig att af Herr Halberstadt, hvilken exploiterar patentbrevet N:r 211,801, taget af Herr G. A. Brodin, köpa till fabrikspris, 3 500 frs, en af Herr Brodins patenterade svarfvar.

Art. 2.

Hrr Panhard & Levassor förbinda sig att på sin risk konstruera de patenterade delarne af denna svarf, för att uppfylla villkoren i de franska och belgiska patenten.

Art. 3.

Herr Halberstadt medgifver Hrr Panhard & Levassor rätt att tillgodogöra sig Herr Brodins patent i Frankrike och Belgien samt i de franska och belgiska kolonierna på följande villkor:

a) vid försäljning af en fullständig svarf: 12 % af denna maskins försäljningspris;

b) vid de patenterade delarnes apterande på en svarf af annan konstruktion: 16 % af fakturabeloppet å de patenterade delarne samt å arbetet för svarfvens ändring och reparation.

De premier, som på nämnda sätt uppkomma, skola hvar sjette månad insättas å »Patent Brodins» konto i Stockholms Enskilda Bank, Stockholm.

För den händelse Hrr Panhard & Levassor inom 12 månader från kontraktets dato skulle betala en summa af tiotusen (10,000) frs, skola ofvan nämnda premier reduceras till 10 % efter punkt a) och 12 % efter punkt b) samt denna förskottsumma af 10,000 frs amorteras med en fjerdedel af de årliga premierna.

Art. 4.

Hrr Panhard & Levassor förbinda sig att låta trycka och distribuera en specialbroschyr, liknande den af Hrr Reinhard Fernau & komp. i Wien utgifna, samt att göra sitt bästa för tillgodogörandet af patentet i Frankrike och Belgien med kolonier. De förbinda sig äfven att med ordningsnummer förse de af dem levererade patenterade konstruktionerna.

Art. 5.

För den händelse premierna icke skulle uppgå till *minst* 2,000 frs första året, 3,000 frs andra året och 4,000 frs tredje och följande år, förbehåller sig Herr Halberstadt att från och med tredje årets slut återtaga den Hrr Panhard & Levassor medgifna rätten att tillgodogöra sig patentet, men de senare ega att fortsätta försäljningen af hvad de hafva i förråd enligt inventering vid koncessionens återtagande.

Art. 6.

För den händelse Hrr Panhard & Levassor skulle vilja begagna sig af sin rätt enligt art. 3 att betala en förskottsumma af 10,000 frs skola patentbrefven deponeras i en bank. För den händelse Herr Halberstadt skulle begagna sig af sin rätt enligt art. 5, skall den icke amorterade delen af förskottsumman förblifva hans egendom. Denna rätt förefinnes emellertid ej om efter de tre första årens slut hälften af förskottsumman skulle vara amorterad.

Art. 7.

Patentuppfinnaren och fabrikanten hafva båda skyldighet att vidtaga på dem beroende nödiga åtgärder för att vidmakthålla och skydda patentet mot lagstridigt intrång. Fabrikantens kostnader för skydd mot efterapning skola ersättas honom af uppfinnaren.

Art. 8.

Försök och förbättringar, som af uppfinnaren kunna göras, skola utan kostnad delgifvas Hrr Panhard & Levassor, hvilka å sin sida förbinda sig att likaledes meddela alla försök och förbättringar, som de sjelfva kunna göra.

Uppfinnaren förbehåller sig att tillgodogöra sig sin uppfinning för tillämpning å jernsvarfning. Herr Halberstadt förbinder sig att utan dröjsmål sända Hrr Panhard & Levassor detaljritningar äfvensom de för olika typer befintliga ritningar.

Art. 9.

I händelse af tvistigheter, förklara sig parterna villiga att utan apell underkasta sig dom af en af Paris handelsdomstol utsedd nämnd.

Paris den 22 mars 1893.

PANHARD & LEVASSOR. H. HALBERSTADT.

Godkännes

G. A. Brodin.

Afskrift: _____

På våra förfrågningar i anledning af Edert ärade den 8 dennes hafva vi från våra korrespondenter mottagit följande upplysningar: Panhard & Levassor, constructeurs mécaniciens, 15 avenue d'Ivry, Paris, »importante et bonne maison, jouissant d'une excellente réputation et d'un bon credit.»

Högaktningsfullt

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

Marc. Wallenberg.

Då jag undertecknat förestående inbjudning är det icke allenast därför att jag anser Ingeniör G. A. Brodins uppfinning af den patenterade ovalsvarfven för en snillrik lösning af ett mekaniskt problem, utan framför allt därför att den har den allra största praktiska betydelse för träförädlingsindustrien. Framför allt utmärker den sig för ett vackert arbete, som utföres högst betydligt hastigare än af de af mig kända amerikanska och franska kopieringsmaskinerna.

Den största betydelsen torde Herr Brodins uppfinning hafva för handtverket. Det finnes nemligen, mig veterligt, ingen svarf konstruerad, som kan framställa föremål, hvilka, på samma gång de hafva utsträckning i längdriktning samt oval, eller kombinerad oval och rund form äfven kunna förses med allehanda slags profiler.

Stockholm den 6 juni 1893.

C. O. Wengström.

Undertecknade, som tagit kännedom om den af Ingeniör G. A. Brodins konstruerade och patenterade ovalsvarfven, kunna med nöje intyga, att maskinen, hvars på samma gång enkla och sinnrika konstruktion medgifver densammas synnerligen beqväma omställande under sjelfva gången från att arbeta ovalt till rundt eller tvärt om, eller ock kombineradt ovalt och rundt, äfvensom att framställa en del andra sektionsformer, särdeles väl lämpar sig för en fabrikation i stort af alla sorters skaft och handtag till verktyg för hushåll, handverk, redskap, industrier och fabriker m. m. äfvensom all annan sorts svarfning.

Då maskinen derjemte kan användas i olika storlekar och äfven trampas, är lättskött samt lemnar ett färdigt arbete ifrån

sig som fordrar ingen eller ringa efterputsning, så anse vi den böra hafva en stor framtid för sig.

Stockholm den 6 Juni 1893.

C. C. Engström.

Kommendör.

Ordförande i Svenska
Uppfinnareföreningen.

R. I. Ingemarson.

Civil-Ingeniör.

Carl Häger.

Civil-Ingeniör.

Förest. för Kongl. Tekn. Hög-
skolans Mek. Verkstad.

M. F. Nyström.

Ingeniör.

Sekreterare i Svenska
Uppfinnareföreningen.

Aktiebolaget Göranssons
Mekaniska Verkstad.

Stockholm den 5 Juni 1893.

Undertecknad, som tagit kännedom om den af Ingeniör G. A. Brodin inventerade, s. k. ovalsvarfven och dess arbets-sätt, får härmed på begäran intyga, att nämnda svarf utmärkt motsvarar sin uppgift att enkelt och hastigt framställa svarf-veriprodukter af oval eller kombinerad rund och oval form och särdeles väl lämpar sig för tillverkning af hjulekrar, alla slags skaft till verktyg, landbruksredskap, husgeråd äfvensom alla andra svarfveriariklar.

Stockholm som ofvan.

E. Fr. Göransson.

Ingeniör.

Muntliga referenser om uppfinningen lemnas af: Filosofie
doktorn, Ingeniör **Gustaf de Laval**, Strandvägen 27.

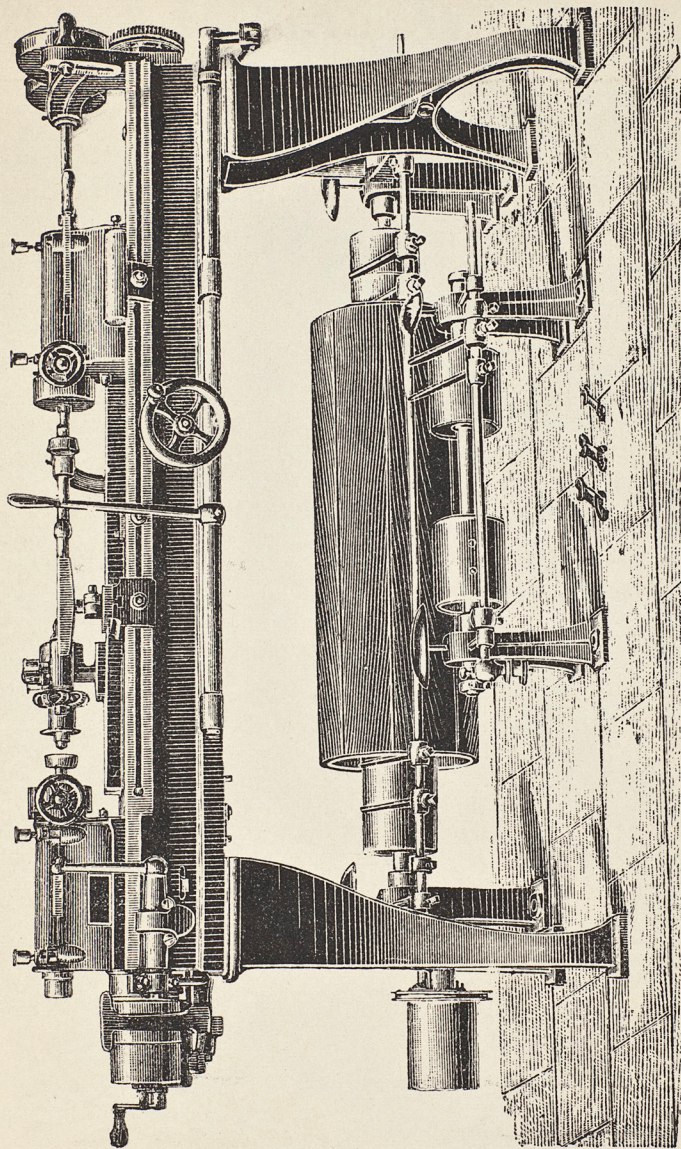
Lista

för teckning af aktier i ett bolag, afsedt att inköpa och tillgodogöra sig patenträtten för Amerika, Canada, England, Spanien, Sverige, Norge, Danmark, Ryssland, Finland och Italien å den af Ingeniör G. A. Brodin inventerade s. k. ovalsvarfven.

Namn och hemvist.	Antal aktier å 500 kr.

Namn och hemvist.	Antal aktier. å 500 kr.

G. A. Brodins patenterade ovalsvarf.

Förelisas i gång hvarje söcknedag kl. 2—3 e. m. i verkstaden Kungsholmen, n:o 11 Kronobergs-gatan, nära Flemminggatan. Spårvagn afgår hvar 8:e minut från Drottninggatan, hörnet af Kungsgatan.

